

le

TARTALOM

Előszó	4	Nap, hét és hónap.....	36
Hosszúság	6	Két hét	38
Centiméter és hüvelyk.....	8	Évgyűrű.....	40
Méter, láb és yard.....	10	Történelmi távlatok	42
Kilométer és mérföld	12	Erősség	44
Csillagászati egység	14	Richter-skála.....	46
Fényév és parszek	16	Decibel	48
Térfogat és tömeg	18	Scoville-skála	50
Folyadékok mérése	20	Fujita-skála.....	52
A konyhában.....	22	Celsius-, Fahrenheit-	
Newton.....	24	és Kelvin-skála	54
Gramm.....	26	Hőérzet	56
Mól.....	28	Kandela.....	58
Bitok és byte-ok	30	Volt.....	60
Idő	32	Megjegyzés mindentudók	
Másodperc, perc és óra	34	számára	62

le

TÉRFOGAT ÉS TÖMEG

Milyen nehéz ez a cucc, és mennyi helyet foglal el?

A kanáltól kezdve a mérlegen át sok mindent segítségül lehet hívni e kérdések megválaszolásához. Ha nem vagy járatos a témában, könnyű eltévedni a térfogat-tömeg-súly útvesztőjében.

Sokan úgy használják ezeket a fogalmakat, mintha azonosak lennének. A térfogat azonban annak a helynek a méretét adja meg, amit egy szilárd, folyékony vagy gáznemű anyag kitölt. A tömeg ezzel szemben azt fejezi ki, hogy mennyi anyagot tartalmaz valami. Egy tárgy súlya pedig a tárgyra ható gravitációs erő mértékét mutatja meg.

le

GRAMM

A tömeg mértékegysége, amely azt fejezi ki, hogy egy tárgy mennyi anyagot tartalmaz

A súlyhoz hasonlóan a tömeget is mérleggel méred, de mást mérsz a mérleggel. A tömeg nem függ a helytől. Mérheted a Jupiteren, a Holdon vagy a Földön, a szám nem változik. A **gramm** a tömeg mértékegysége, azt mutatja meg, mennyi anyag van egy tárgyban.

Akár hiszed, akár nem, a mérete alapján esélyed sincs kitalálni egy tárgy tömegét. Lehet két labdád, amelyek méretre egyformák, de a tömegük mégis különböző – mint például egy bowlinggolyó és egy focilabda.

Mire tippelsz, melyiknek nagyobb a tömege? Általában amelyiket nehezebbnek érzed, annak nagyobb a tömege.

le

An illustration of two astronauts in white space suits standing on the Earth and the Moon. The astronaut on the left is standing on the Earth, which is shown with green continents and blue oceans. The astronaut on the right is standing on the Moon, which is shown with a grey, cratered surface. The background is a dark blue space with white stars and a large, glowing yellow sun or moon in the upper right. A light blue rectangular box with a dashed border contains text in Hungarian. Two arrows point from the text box to the two astronauts.

TAMÁS, AZ ŪRHAJÓŠ
77111 GRAMM A FŐLDŐN
ÉS A HOLDON IS.

e

SCOVILLE-SKÁLA

A paprikafajták csípősségét osztályozó rendszer

Ha ügyes vagy, pusztán a nyelveddel megállapíthatod a jalapeño paprika **Scoville-értékét**. A tabasco szósztól (2500–5000) kezdve a habanero paprikáig (100 000–350 000) mindent SHU-ban (Scoville heat unit, azaz Scoville-féle csípősségi egység) mérnek. Az érték azt tükrözi, hogy hányszorosára kell hígítani az adott anyagot, hogy már ne érezd a „csípést”. Tehát egy csésze 5000 SHU értékű csípős szósz akkor vesztené el az erejét, ha 5000 csésze vizet kevernénk hozzá. Van kedved tesztelni a nyelved? Akkor védőruhát fel! Aki egy 16 milliós erősségű csípős szószot meg mer kóstolni, annak kesztyűt és védőszemüveget kell vennie. Nem semmi, igaz?

SCOVILLE-ÉRTÉKEK

ZÖLDPAPRIKA: 0–100 SHU

SRIRACHA SZÓSZ: 2200 SHU

TABASCO SZÓSZ: 2500–5000 SHU

JALAPEÑO PAPRIKA: 2500–8000 SHU

CHIPOTLE PAPRIKA: 5000–10 000 SHU

HABANERO PAPRIKA: 100 000–350 000 SHU

NAGA JOLOKIA PAPRIKA: 855 000–1 041 429 SHU

e

